TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. birželio 20 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Direktyva 2005/56/EB — Ribotos atsakomybės bendrovių jungimaisi, peržengiantys vienos valstybės ribas — 16 straipsnio 2 dalies a ir b punktai — Bendrovė, susikūrusi po jungimosi, peržengiančio vienos valstybės ribas — Darbuotojai, dirbantys valstybėje narėje, kurioje yra bendrovės buveinė, arba kitose valstybėse narėse — Dalyvavimo priimant sprendimus teisės — Identiškų teisių nesuteikimas“

Byloje C-635/11

dėl 2011 m. gruodžio 9 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama J. Enegren ir M. van Beek, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Nyderlandų Karalystę, atstovaujamą C. Schillemans ir C. Wissels,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Jarašiūnas, teisėjai A. Ó Caoimh ir C. G. Fernlund (pranešėjas),

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: olandų.

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad nepriėmusi įstatymų ir kitų teisės aktų, būtinų užtikrinti, kad po vienos valstybės ribas peržengiančio bendrovių jungimosi susikūrus bendrovėms, turinčioms registruotą buveinę Nyderlanduose, kitose valstybėse narėse esančių padalinių darbuotojams būtų suteiktos tokios pačios teisės dalyvauti priimant sprendimus, kokias turi darbuotojai, dirbantys Nyderlanduose, Nyderlandų Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/56/EB dėl ribotos atsakomybės bendrovių jungimųsi, peržengiančių vienos valstybės ribas (OL L 310, p. 1, toliau – Susijungimų direktyva), 16 straipsnio 2 dalies b punktą.

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos teisė

2 Susijungimų direktyvos 13 konstatuojamoje dalyje nustatyta:

„Jei besijungiančios bendrovės darbuotojai pagal šią direktyvą turi dalyvavimo priimant sprendimus teisę ir jei valstybės narės, kurioje po vienos valstybės ribas peržengiančio jungimosi veiksianti bendrovė turės registruotą buveinę, vidaus teisė nenumato tokios pačios dalyvavimo priimant sprendimus apimties kaip atitinkamose besijungiančiose bendrovėse – įskaitant priežiūros organo komitetus, kuriems suteiktos sprendimų priėmimo galios – arba ši teisė nenumato po vienos valstybės ribas peržengiančio jungimosi veiksiančios bendrovės padalinių darbuotojams tokios pačios teisės naudotis minėtomis teisėmis, po tokio jungimosi veiksiančios bendrovės darbuotojų dalyvavimas priimant sprendimus ir jų įtraukimas nustatant minėtas teises turi būti reglamentuotas. Kartu reikia vadovautis 2001 m. spalio 8 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2157/2001 dėl Europos bendrovės (SE) statuto (SE) [OL 294, p. 1; 2004 m. specialus leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 271] ir 2001 m. spalio 8 d. Tarybos direktyvos 2001/86/EB, papildančios Europos bendrovės įstatus dėl darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus [OL L 294, p. 22; 2004 m. specialus leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 282, toliau – SE direktyva), pagrindais ir procedūromis atliekant pakeitimus, kurie laikomi būtinais, kadangi po jungimosi veiksiančiai bendrovei galioja valstybės narės, kurioje yra registruota buveinė, nacionalinė teisė. Kad jungimasis nebūtų be reikalo vilkinamas, pagal Direktyvos 2001/86/EB 3 straipsnio 2 dalies b punktą valstybės narės gali užtikrinti greitą šios direktyvos 16 straipsnyje numatytų derybų pradžią.“

3 Susijungimų direktyvos 16 straipsnyje „Darbuotojų dalyvavimas“ nustatyta:

„1. Nepažeidžiant 2 dalies nuostatų, po vienos valstybės [ribas] peržengiančio jungimosi veiksiančiai bendrovei taikomos darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus taisyklės, jeigu tokios yra, galiojančios valstybėje narėje, kurioje yra bendrovės registruota buveinė.

2. Tačiau valstybėje narėje, kurioje yra po jungimosi veiksiančios bendrovės registruota buveinė, galiojančios darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus taisyklės, jeigu tokios yra, netaikomos, kai bent vienos besijungiančios bendrovės šešis mėnesius iki 6 straipsnyje nurodyto vienos valstybės ribas peržengiančio jungimosi sąlygų projekto paskelbimo vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau

[didesnis] kaip 500 ir toje bendrovėje taikoma darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus sistema, apibrėžta Direktyvos 2001/86/EB 2 straipsnio k punkte, arba kai po vienos valstybės ribas peržengiančio jungimosi veiksiančiai bendrovei taikoma nacionalinė teisė:

a) nenustato bent jau tokio pat darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus lygio, koks buvo atitinkamose besijungiančiose bendrovėse, kuris įvertinamas pagal darbuotojų atstovų procentinę dalį administravimo ar priežiūros organe arba jų komitetuose arba valdymo grupėje, kuri atsakinga už bendrovės pelno vienetus, atsižvelgiant į darbuotojų dalyvavimą, arba

b) nesuteikia po jungimosi veiksiančios bendrovės padalinių, esančių kitose valstybėse narėse, darbuotojams tokių pačių teisių naudotis dalyvavimo priimant sprendimus teisėmis, kokias turi darbuotojai, dirbantys valstybėje narėje, kurioje yra po jungimosi veiksiančios bendrovės registruota buveinė.

3. 2 dalyje numatytais atvejais po vienos valstybės ribas peržengiančio jungimosi veiksiančios bendrovės darbuotojų dalyvavimą priimant sprendimus ir jų dalyvavimą nustatant tokias teises valstybės narės reglamentuoja *mutatis mutandis*, atsižvelgdamos į 4–7 dalis, vadovaudamosi Reglamento [Nr. 4/2001] 12 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatytais principais ir tvarka bei šiomis [SE] direktyvos nuostatomis:

<...>

h) priedo 3 dalies b punktu.

<...>

5. Dalyvavimo priimant sprendimus teisių išplėtimas po valstybės ribas peržengiančio jungimosi veiksiančios bendrovės darbuotojų, dirbančių kitose valstybėse narėse, atžvilgiu, kaip nurodyta 2 dalies b punkte, nesukuria tokį variantą pasirinkusioms valstybėms narėms jokios pareigos atsižvelgti į šiuos darbuotojus nustatant asmenų skaičiaus ribą, suteikiančią teisę dalyvauti priimant sprendimus pagal nacionalinės teisės aktus.

<...>“

4 Pagal Susijungimų direktyvos 19 straipsnį direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas pasibaigė 2007 m. gruodžio 15 d.

Nyderlandų teisė

5 Civilinio kodekso 2 knygą iš dalies keičiančiame 333k straipsnyje, kuriuo į nacionalinę teisę buvo perkeltas direktyvos 16 straipsnis, nustatyta:

„1. Pagal šį straipsnį nuostatos, susijusios su dalyvavimu priimant sprendimus, yra nustatytosios Įstatymo dėl darbuotojų vaidmens Europos bendrovėje 1:1 straipsnio 1 dalyje.

2. Jei:

a) bent vienoje besijungiančioje bendrovėje šešis mėnesius prieš pateikiant jungimosi sąlygų projektą, kaip tai nustatyta 314 straipsnyje, vidutinis darbuotojų skaičius yra didesnis kaip 500 ir jai buvo taikomos nuostatos dėl dalyvavimo priimant sprendimus, arba

b) vienai iš besijungiančių bendrovių taikomos nuostatos dėl dalyvavimo priimant sprendimus, o bendrovė (naudos gavėja) nesilaiko 157 straipsnio, 158-164 straipsnių arba 158-161 straipsnių ir 164 straipsnio arba 267 straipsnio, 268-274 straipsnių arba 268-271 straipsnių ir 274 straipsnio nuostatų,

pagal analogiją taikomos Reglamento [Nr. 2157/2001] 12 straipsnio 2-4 dalys ir Įstatymo dėl darbuotojų vaidmens Europos teisės subjektuose 1:4-1:12 straipsniai, 1:14 straipsnio 1 ir 2 dalys bei 3 dalies a punktas ir 4 dalis, 1:16 straipsnis, 1:17 straipsnis, 1:18 straipsnio 1 dalies a, h, i ir j punktai, 3 ir 6 dalys, 1:20 straipsnis, 1:21 straipsnio 2 dalies a punktas, atsižvelgiant į tai, kad šiame punkte nustatyta 25 procentinė dalis buvo pakeista 33⅓ procentine dalimi, 4 ir 5 dalys, 1:26 straipsnio 3 dalis ir 1:31 straipsnio 2 dalis, taip pat Civilinio kodekso 7 knygos 670 straipsnio 4 ir 11 dalys ir 670a straipsnio 1 dalies a punktas.“

6 Pagal Nyderlandų teisę dalyvavimo priimant sprendimus teisė suteikta bendrovėms, kurioms taikoma struktūrinė sistema, t. y. akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kurios atitinka šiuos kriterijus (žr. Civilinio kodekso 2:153/263 straipsnio 2 dalį):

a) pagal veiklos balansą ir jo priedus bendrovės įstatinį kapitalą ir rezervus sudaro 16 mln. eurų;

b) bendrovė arba kontroliuojamoji bendrovė įsteigė darbo komitetą, kaip to reikalaujama pagal įstatymą, ir

c) bendrovėje arba jos kontroliuojamoje bendrovėje vidutiniškai dirba daugiau kaip 100 darbuotojų.

7 Pagal struktūrinę sistemą reikalaujama įsteigti stebėjimo tarybą, kuriai būtų suteikti esminiai įgaliojimai. Pagal Civilinio kodekso 2:158 straipsnio 5 dalį ir 2:268 straipsnio 5 dalį akcinės bendrovės arba uždarosios akcinės bendrovės, kurioms taikoma struktūrinė sistema, darbo komitetui suteikiama teisė teikti rekomendaciją skiriant visus stebėjimo tarybos narius. Šiuos narius skiria visuotinis akcininkų susirinkimas. Tam tikroms bendrovėms, laikantis tam tikrų sąlygų, netaikoma struktūrinė sistema. Be kita ko, taip yra įmonių grupes valdančių (kontroliuojančių) bendrovių atveju. Struktūrinė sistema gali būti taikoma ir savanoriškai.

Ikiteisminė procedūra

8 Abejodama dėl Nyderlandų teisės atitikties Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies b punktui, Komisija 2009 m. lapkričio 3 d. išsiuntė oficialų pranešimą Nyderlandų Karalystei. Pastaroji į jį atsakė 2010 m. kovo 18 d. ir nurodė, kad šio 16 straipsnio 2 dalies b punkte nustatomi alternatyvūs variantai ir todėl valstybės narės, nusprendusios taikyti nacionalinę teisę darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus teisių srityje, galėjo pasirinkti vieną iš dviejų jame pasiūlytų galimybių. Komisijos gautas atsakymas netenkino, todėl 2010 m. lapkričio 25 d. ji išsiuntė Nyderlandų Karalystei argumentuotą nuomonę – į ją ši valstybė narė atsakė 2011 m. sausio 27 d.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

9 Komisija teigia, kad Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta bendra darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus, kai įgyvendinami vienos valstybės ribas peržengiantys susijungimai, taisyklė, pagal kurią taikoma valstybės narės, kurioje yra po jungimosi veiksiančios bendrovės registruota buveinė, nacionalinė teisė.

10 Komisijos manymu, šios bendros taisyklės išimtys, išvardytos Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalyje, gali būti apibendrintos taip:

— kai bent vienos besijungiančios bendrovės vidutinis darbuotojų skaičius yra didesnis kaip 500 ir toje bendrovėje taikoma darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus sistema (16 straipsnio 2 dalies įžanginio sakinio pirmoji dalis), arba

— nacionalinės teisės aktuose, kurie taikomi po vienos valstybės ribas peržengiančio jungimosi veiksiančiai bendrovei, nustatytas žemesnis darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus lygis nei buvęs atitinkamose besijungiančiose bendrovėse [16 straipsnio 2 dalies a punktas], arba

— nacionalinės teisės aktai, kurie taikomi po jungimosi veiksiančiai bendrovei, nesuteikia po jungimosi veiksiančios bendrovės padalinių, esančių kitose valstybėse narėse, darbuotojams tokių pačių teisių naudotis dalyvavimo priimant sprendimus teisėmis, kokias turi darbuotojai, dirbantys valstybėje narėje, kurioje yra po jungimosi veiksiančios bendrovės registruota buveinė [16 straipsnio 2 dalies b punktas].

11 Komisija teigia, kad Susijungimų direktyva nesuteikia valstybėms narėms, kurios siekia taikyti nacionalinę teisę darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus srityje, teisės pasirinkti vieno iš Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose numatytų atvejų. Ji kaltina Nyderlandus atsižvelgus tik į šio 16 straipsnio 2 dalies a punktą ir neišplėtus dalyvavimo priimant sprendimus teisių, kurias turi Nyderlanduose įdarbinti darbuotojai, taikymo kitose valstybėse narėse dirbantiems darbuotojams, kuriems šis jungimasis padarė poveikį, kaip tai nustatyta 16 straipsnio 2 dalies b punkte.

12 Komisijos manymu, Nyderlandų teisės aktai prieštarauja tikslui, kuris aiškiai nurodytas Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 3 dalyje, - suteikti tokias pat teises visiems po jungimosi susikūrusios bendrovės darbuotojams, nesvarbu, kurioje valstybėje narėje jie yra įdarbinti - ir jie niekaip nėra pagrįsti šios direktyvos 16 straipsniu.

13 Komisija teigia, kad jos analizė pagrindžiama Susijungimų direktyvos 13 konstatuojamoje dalyje, kurioje nurodyti atvejai, kai nacionalinės teisės aktai darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus srityje netaikomi po jungimosi susikūrusioje bendrovėje ir kuriai dėl to taikomos kitos taisyklės, būtent Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 3 dalis (toliau – Europos bendrovės taisyklės). Šiose taisyklėse atsižvelgiama į Reglamentą Nr. 2157/2001 ir SE direktyvą.

14 Komisija pabrėžia, kad Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 5 dalimi nesuteikiama valstybėms narėms teisės neišplėsti savo nacionalinės teisės dalyvavimo priimant sprendimus teisių srityje taikymo kitose valstybėse narėse įdarbintiems darbuotojams, kuriems jungimasis padarė poveikį.

15 Komisija pažymi, kad idealiomis sąlygomis turėtų būti taikoma valstybės narės, kurioje yra naujai įsteigta bendrovė, nacionalinė teisė, tačiau taip gali būti tik tuomet, jei pagal ją nustatomas bent jau toks pat darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus lygis, koks buvo atitinkamose besijungiančiose bendrovėse, ir jei užsienio valstybėse įsteigtų padalinių darbuotojams taikoma tokia pati dalyvavimo priimant sprendimus sistema.

16 Komisija teigia, kad iš SE direktyvoje įtvirtinto „prieš ir po“ principo matyti, kad nacionalinės teisės aktai darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus srityje visuomet turi užtikrinti visiems atitinkamiems besijungiančių bendrovių darbuotojams aukščiausią darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus lygį, koks buvo prieš šį jungimąsi. Kadangi Nyderlandų Karalystėje tokia garantija nebuvo nustatyta, ji neįvykdė įsipareigojimų.

17 Komisija mano, kad Susijungimų direktyva, lygiai kaip ir SE direktyva, galėtų, kaip teigia Nyderlandų Karalystė, lemti apribojimą, dėl kurio iš dalies būtų prarastos darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus teisės, tačiau tik tuomet, jei SE direktyvos 3 straipsnyje numatytas specialusis derybų organas nuspręstų netaikyti nurodytų nuostatų.

18 Komisija atmeta argumentus, kad toks jos Susijungimų direktyvos aiškinimas reikštų, kad vienos valstybės ribas peržengiančių susijungimų vykdymas mažoms bendrovėms kainuotų daugiau. Ji teigia, kad ši direktyva gerokai supaprastino vienos valstybės sienas peržengiančius susijungimus ir sumažino su jais susijusias sąnaudas. Ji pažymi, kad minėtoje direktyvoje niekur nenumatyta mažoms bendrovėms taikoma švelnesnė darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus sistema.

19 Nyderlandų Karalystė nesutinka, kad į savo nacionalinę teisę neperkėlusi Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies b punkto nuostatų ji neįvykdė įsipareigojimų.

20 Šios valstybės narės manymu, tokių nuostatų nacionalinėje teisėje nustatyti nereikėjo. Numačiusi, kad Europos bendrovės taisyklės taikomos tokiu atveju, koks nurodytas Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 straipsnio įžanginiame sakinyje, kai vienoje iš besijungiančių bendrovių vidutinis darbuotojų skaičius yra didesnis kaip 500, taip pat šios direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytu atveju Nyderlandų Karalystė tinkamai įgyvendino šios direktyvos 16 straipsnio 2 straipsnį.

21 Ji teigia, kad Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytos dvi galimybės, iš kurių valstybės narės gali pasirinkti, siekdamos, kad bendrovėms, kuriose darbuotojų skaičius yra ne didesnis kaip 500, vietoj Europos bendrovės taisyklių būtų taikoma nacionalinė teisė dalyvavimo priimant sprendimus srityje.

22 Šis aiškinimas grindžiamas Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies tekstu.

23 Pagal šią nuostatą nacionalinė teisė netaikoma mažoms bendrovėms, t. y. bendrovėms, kuriose įdarbinta ne daugiau kaip 500 darbuotojų, jei nacionalinėje teisėje nenumatomos tokios aplinkybės, kaip tai nustatyta minėtos nuostatos a arba b punkte. Nyderlandų Karalystė pažymi, kad šioje nuostatoje, taip pat Susijungimų direktyvos 13 konstatuojamoje dalyje vartojamas jungtukas „arba“, o ne jungtukas „ir“. Taigi Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta padėtis pagal Nyderlandų teisę visuomet bus garantuojama, kai Nyderlandų bendrovė, kuriai taikoma struktūrinė sistema, dalyvaus jungiantis, o po jungimosi veiksiančios bendrovės registruota buveinė bus Nyderlanduose.

24 Nyderlandų Karalystės manymu, priešingai, nei teigia Komisija, Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies b punkte nenustatyta pareiga valstybėms narėms užtikrinti, kad dalyvavimo priimant sprendimus taisyklės būtų taikomos kitose valstybėse narėse įdarbintiems darbuotojams. Toks aiškinimas patvirtinamas šios direktyvos 16 straipsnio 5 dalyje, kurioje kalbama apie valstybių narių teisę pasirinkti.

25 Šį aiškinimą taip pat pagrindžia Susijungimų direktyvos tikslai ir poveikis. Priešingai, Komisijos aiškinimas prieštarauja „prieš ir po“ principui ir logikai, kuriais vadovaujantis šios direktyvos 16 straipsnio 2 dalyje daromas skirtumas tarp didelių ir mažų bendrovių.

26 Kiek tai susiję su SE direktyvoje įtvirtintu „prieš ir po“ principu, Nyderlandų Karalystė teigia, jog pagal Susijungimų direktyvos 13 konstatuojamąją dalį jis taip pat yra šios direktyvos pagrindinis principas ir tikslas. Tačiau šiuo principu siekiama ne išplėsti dalyvavimo priimant sprendimus teises, o tik sustiprinti jų apsaugą.

27 Didelių ir mažų bendrovių atskyrimo klausimu Nyderlandų Karalystė teigia, kad pagal Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies įžanginį sakinį didelėms bendrovėms, kuriose darbuotojų skaičius yra didesnis kaip 500, taikomos Europos bendrovės taisyklės, o mažoms bendrovėms, kuriose darbuotojų skaičius yra ne didesnis kaip 500, iš principo taikomi nacionaliniai įstatymai pagal šios direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a ir b punktus.

28 Tokio atskyrimo priežastis yra ta, kad Susijungimų direktyva, kaip ir visais Sąjungos teisės aktais, siekiama mažoms bendrovėms, palyginti su didelėmis bendrovėmis, taikyti švelnesnę sistemą. Nyderlandų Karalystės manymu, remiantis tuo, reikia daryti išvadą, kad taikant šios direktyvos 16 straipsnio 2 dalyje minimą nacionalinę teisę taip pat turi būti taikoma švelnesnė sistema nei ta, kuri numatyta Europos bendrovės taisyklėse. Tačiau tai, kaip šios nuostatos b punktą aiškina Komisija, lemia visiškai priešingą poveikį, nes dalyvavimui priimant sprendimus pagal nacionalinę teisę taikomi griežtesni reikalavimai nei tie, kurie taikomi pagal Europos bendrovės taisykles.

29 Šiomis aplinkybėmis Nyderlandų Karalystė pažymi, kad iš SE direktyvos 7 straipsnio ir 3 straipsnio 6 dalies ir Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 3 dalies matyti, jog dėl taikomų Europos bendrovės taisyklių atsirastų apribojimų, todėl gali būti prarastos dalyvavimo priimant sprendimą teisės. Todėl Komisija negali teigti, kad tuomet, kai taikoma nacionalinė teisė, dalyvavimo teisės negalėtų būti prarastos, o tai reikštų, kad *de facto* nėra sistemos, kuri mažoms bendrovėms būtų švelnesnė.

30 Todėl kadangi pagal Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalyje numatytą didelių ir mažų bendrovių atskyrimą būtų leidžiama tai, kad taikant nacionalinę teisę taip pat gali būti prarastos darbuotojų dalyvavimo teisės, nėra pareigos dalyvavimo teisių taikymą išplėsti visiems darbuotojams, o tai sustiprina aiškinimą, kad 16 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose pateikiami alternatyvūs variantai.

Teisingumo Teismo vertinimas

31 Nyderlandų Karalystė neginčija, kad ji nacionalinėje teisėje numatė dvi iš trijų Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalyje numatytų išimčių, tačiau trečiosios, nustatytos šios nuostatos b punkte, į nacionalinę teisę neįtraukė. Taigi akivaizdu, kad Nyderlandų teisės aktuose nenumatyta, kad po jungimosi veiksiančios bendrovės padalinių, esančių kitose valstybėse narėse, darbuotojams suteikiamos tokios pačios dalyvavimo priimant sprendimus teisės, kokias turi Nyderlanduose dirbantys darbuotojai. Tačiau ši valstybė narė mano, kad tokios nuostatos nebuvimas nekliudo taikyti Nyderlandų teisės darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus srityje.

32 Nyderlandų Karalystės manymu, iš to, kad vartojamas jungtukas „arba“, matyti, kad jei nacionalinėje teisėje darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus srityje numatomas vienas iš dviejų atvejų, kaip ir pagal Nyderlandų teisę, ši teisė yra taikytina. Kitaip tariant, šios valstybės narės manymu, pakanka, kad nacionalinėje teisėje būtų numatytas Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a punkte arba šios nuostatos b punkte nustatytas atvejis, kad ši nuostata būtų taikoma.

33 Komisijos manymu, jungtukas „arba“, atsižvelgiant į Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalį, turi būti aiškinamas kitaip: jei nacionalinėje teisėje nenumatyta nė vieno iš dviejų aptariamų atvejų, ji neturi būti taikoma.

34 Pažymėtina, kad Komisijos aiškinimas pagrįstas Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 3 dalimi. Iš tiesų, šioje nuostatoje nurodoma, kad 2 dalyje numatytais atvejais turi būti taikomos čia nurodytos specialios, būtent Europos bendrovės, taisyklės. Kadangi šio 16 straipsnio 3 dalis taikoma visiems 2 dalyje minėtiems atvejams, darytina išvada, kad, skaitant pažodžiui, jis taikomas abiem atvejams, todėl kiekvienu nurodytu atveju turi būti taikoma ne nacionalinė teisė, o Europos bendrovės taisyklės.

35 Susijungimų direktyvos tikslas, kaip tai matyti iš šios direktyvos parengiamųjų darbų ir jos preambulės, patvirtina šį aiškinimą.

36 Kalbant apie parengiamuosius darbus, reikia paminėti 2005 m. kovo 16 d. Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonę, kurioje pateikiami tam tikri pasiūlymai dėl dalinių pakeitimų. Iš tiesų, šis komitetas, viena vertus, savo nuomonėje teigė, kad Pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl ribotos atsakomybės bendrovių jungimųsi, peržengiančių vienos valstybės ribas [COM(2003) 703, galutinis], buvo nepakankamai reglamentuoti atvejai, kai nacionalinės teisės aktai, taikomi po jungimosi veiksiančiai bendrovei, nustato kitokį darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus laipsnį ar lygį nei tas, kurį darbuotojai turi bent vienoje besijungiančioje bendrovėje.

37 Kita vertus, komitetas pažymėjo, kad taip pat reikėjo pasirūpinti vienoje valstybėje narėje besijungiančios bendrovės darbuotojų, kurie dėl jungimosi tampa naujos bendrovės, įregistruotos kitoje valstybėje, darbuotojais, dalyvavimo priimant sprendimus teisėmis, kai šios kitos valstybės teisės aktuose nenumatytas darbuotojų dalyvavimas priimant sprendimus už teritorijos, kurioje ši kompetencija įgyvendinama, ribų. Taigi minėto komiteto pasiūlyti pakeitimai buvo skirti šioms dviem problemoms išspręsti ne alternatyviu, bet kumuliaciniu būdu. Todėl šie du pakeitimai buvo įtraukti į galutinį Susijungimų direktyvos tekstą būtent priimant direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a ir b punktus.

38 Susijungimų direktyvos preambulės 13 konstatuojamojoje dalyje taip pat atsispindi šios dvi problemos darant nuorodą į nacionalinės teisės aktus, kuriuose nenustatytas toks pat visų besijungiančios bendrovės darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus lygis arba jiems nesuteikiamos tokios pačios teisės.

39 Iš Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 3 dalies, aiškinamos kartu su minėta 13 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad šiais atvejais taikomi specialūs teisės aktai turi būti pagrįsti Reglamente Nr. 2157/2001 ir SE direktyvoje nustatytais principais ir tvarka.

40 Šiuo klausimu Komisija teisingai cituoja SE direktyvos 18 konstatuojamąją dalį, pagal kurią svarbiausias šios direktyvos principas ir joje nustatytas tikslas yra apsaugoti darbuotojų įgytas dalyvavimo priimant bendrovės sprendimus teises. Šioje konstatuojamojoje dalyje taip pat skelbiama, kad „atsižvelgiant į darbuotojų teises, galiojusias prieš įsteigiant SE, jiems turėtų būti suteiktos teisės dalyvauti priimant sprendimus SE („prieš ir po“ principas).“

41 Iš SE direktyvos matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo siekis garantuoti įgytas teises reiškia ne tik besijungiančiose įmonėse darbuotojų įgytų teisių išlaikymą, bet ir šių teisių taikymą visiems suinteresuotiems darbuotojams.

42 SE direktyvos priedo 3 dalies b punkte, be kita ko, iliustruojama ši išvada. Ši nuostata susijusi su Europos bendrovės valdymo organo arba stebėjimo tarybos narių paskyrimu. Joje nustatyta, kad SE, jos patronuojamųjų bendrovių ir įmonių darbuotojai ir (arba) jiems atstovaujantis organas turi teisę rinkti, skirti, rekomenduoti SE administracinio arba priežiūros organo narius arba nepritarti didžiausiam skiriamų narių skaičiui, kuris yra nustatytas atitinkamoms dalyvaujančioms bendrovėms iki Europos bendrovės registravimo. Šiame punkte numatoma darbuotojų apsaugos sistemą prilyginti prie labiausiai darbuotojus apsaugančios sistemos, palyginti su kitose bendrovėse esančiomis sistemomis.

43 Atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo tikslą apsaugoti darbuotojų dalyvavimą priimant sprendimus tiek tais atvejais, kurie reglamentuojami Europos bendrovės taisyklėmis, tiek atvejais, kurie reglamentuojami nacionalinės teisės, konstatuotina, kad ir tikiose nacionalinėse taisyklėse svarbu ne tik užtikrinti tolimesnį besijungiančių bendrovių darbuotojų dalyvavimą priimant sprendimus, kaip tai nustatyta Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies a punkte, bet ir užtikrinti, kad besijungiančių bendrovių darbuotojų, dirbančių valstybėje narėje, kurioje yra po jungimosi veiksiančios bendrovės registruota buveinė, teisės būtų, kaip tai nustatyta šios direktyvos 16 straipsnio 2 straipsnio b punkte, taikomos kitiems darbuotojams, kuriems jungimasis padarė poveikį ir kurie dirba kitose valstybėse narėse.

44 Iš Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 ir 3 dalių ir šių nuostatų tikslo matyti, kad šios darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus taisyklės, kurios gali galioti valstybėje narėje, kurioje yra po jungimosi veiksiančios bendrovės registruota buveinė, netaikomos, jei šiai bendrovei taikomoje nacionalinėje teisėje kumuliacine tvarka nenustatomi 2 dalies a ir b punktuose numatyti du atvejai.

45 Nyderlandų Karalystės argumentai, pagrįsti Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 5 dalimi arba tariamu didelių ir mažų bendrovių traktuotės skirtumu, negali paneigti šio aiškinimo.

46 Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 5 punkte iš tiesų vartojamas žodis „pasirinkusioms“, tačiau jis visiškai nereiškia valstybių narių teisės pasirinkti šio 16 straipsnio 2 dalies a punkte arba šios nuostatos b punkte numatyto atvejo. Tai siejama su atveju, kai valstybė narė numatė išplėsti šios direktyvos 16 straipsnio 2 straipsnio b punkte numatytų teisių taikymą darbuotojams. Siekiant nustatyti, ar Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 5 straipsnyje numatyta riba buvo peržengta, galima atsižvelgti tik į šioje valstybėje narėje dirbančius darbuotojus. Nebūtina atsižvelgti į darbuotojus, kurie įdarbinti kitose valstybėse narėse. Taigi, kaip tai matyti iš šio sprendimo 36 punkte minėtos nuomonės, Europos Sąjungos teisės akto leidėjo tikslas – užtikrinti kitoje valstybėje narėje įdarbintų darbuotojų teisių apsaugos ir nacionalinių nuostatų reikalavimų, susijusių su žmogiškųjų išteklių galimybėmis, pusiausvyrą.

47 Tariamo mažų ir didelių bendrovių skirtumo klausimu Komisija teisingai tvirtina, kad Susijungimų direktyvoje ir pirmiausia jos 16 straipsnyje nenumatoma mažoms bendrovėms taikyti švelnesnės dalyvavimo priimant sprendimus sistemos, pagal kurią kitose valstybėse narėse nei ta, kurioje yra po jungimosi veiksiančios bendrovės buveinė, įdarbinti darbuotojai galėtų ilgam laikui prarasti dalyvavimo priimant sprendimus teises šioje bendrovėje.

48 Darytina išvada, kad reikia atmesti Nyderlandų Karalystės argumentus dėl galimo tam tikrų teisių dalyvauti priimant sprendimus, kurios būtų pripažintos jungiantis didelėms bendrovėms, praradimo, su kuriuo *a fortiori* reikėtų susitaikyti jungiantis mažoms bendrovėms ir kuris reikštų, jog nėra privaloma išplėsti Nyderlandų darbuotojams suteiktų dalyvavimo priimant sprendimus teisių taikymo kitose valstybėse narėse dirbantiems darbuotojams.

49 Šiomis sąlygomis reikia pripažinti, kad Komisijos pareikštas ieškinys yra pagrįstas.

50 Todėl konstatuotina, kad nepriėmusi įstatymų ir kitų teisės aktų, būtinų užtikrinti, kad po vienos valstybės ribas peržengiančio bendrovių jungimosi susikūrusios bendrovės, turinčios registruotą buveinę Nyderlanduose, kitose valstybėse narėse esančių bendrovės padalinių darbuotojams suteiktų tokias pačias teises dalyvauti priimant sprendimus, kokias turi darbuotojai, dirbantys Nyderlanduose, Nyderlandų Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Susijungimų direktyvos 16 straipsnio 2 dalies b punktą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

51 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Nyderlandų Karalystės ir ši pralaimėjo bylą, Nyderlandų Karalystė turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

1. **Nepriėmusi įstatymų ir kitų teisės aktų, būtinų užtikrinti, kad po vienos valstybės ribas peržengiančio bendrovių jungimosi susikūrusios bendrovės, turinčios registruotą buveinę Nyderlanduose, kitose valstybėse narėse esančių bendrovės padalinių darbuotojams suteiktų tokias pačias teises dalyvauti priimant sprendimus, kokias turi darbuotojai, dirbantys**

Nyderlanduose, Nyderlandų Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/56/EB dėl ribotos atsakomybės bendrovių jungimųsi, peržengiančių vienos valstybės ribas, 16 straipsnio 2 dalies b punktą.

2. Priteisti iš Nyderlandų Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.